

SOCIÁLNO – PRÁVNÝ INFORMÁTOR

10/2006

Registračné číslo: 2393/2000, Tematická skupina: B3

Milí priatelia,

prichádza k Vám opäť publikácia Slovenského hemofilického združenia "Sociálno - právny informátor" (SPI). Týmto občasníkom chceme zlepšiť informovanosť našich členov o zmenách v legislatíve, sociálnom zabezpečení a pod., ktoré sa dotýkajú našich členov, hlavne ľudí s vrodenými krvácavými ochoreniami (VKCH).

V posledných ale aj najbližších mesiacoch naďalej prebieha transformácia sociálnej sféry a sociálneho poistenia. V budúcich mesiacoch sa chystajú mnohé novelizácie zákonov v sociálnej oblasti. Keďže sledovanie a preštudovanie všetkých zmien v sociálnej sfére je veľmi náročné na čas a prísun informácií, je potrebné získať spolupracovníkov, ktorí nám budú nápomocní pri príprave nášho Sociálno - právneho informátora (SPI).

Týmto prostredníctvom sa chcem na Vás obrátiť o pomoc a podporu. Určite mnohí z Vás majú v okruhu svojich príbuzných, priateľov a známych ľudí profesionálne sa zaoberajúcich právom, sociálnym zabezpečením občanov a pod. Preto sa už neviem po koľký krát opätovne obrátiť na Vás so žiadosťou požiadať ich o spoluprácu so SHZ. Žiaľ doteraz sa nám ich nepodarilo nájsť. Ich úlohou by bola pomoc pri príprave SPI formou článkov, komentárov a pod., upozorňovaním na zmeny v legislatíve a sociálnom zabezpečení, pretože je obdobie častých novelizácií a zmien a orientácia pre laika v nich je neprehľadná. Veľkým úspechom určite by bolo, ak by sa našli odborníci v tejto problematike, ktorí by boli ochotní v sporných prípadoch poradiť našim členom pri ich problémoch a tie ktoré by mohli zaujať aj ostatných členov SHZ by sme uverejnili v SPI.

Záujemcovia sa môžu prihlásiť na adrese predsedu SHZ.

Pevne verím, že takýchto spolupracovníkov sa nám aj za pomoci Vás podarí nájsť a následne sa týmto zlepší v ďalšej oblasti činnosť SHZ.

Ing. Jaroslav JANOVEC
predseda SHZ

OBSAH

Hlavné zmeny v sociálnom poistení od 1.8.2006	3
Percentuálna miera poklesu zárobkovej činnosti	3
Chcete sa zamestnať?	4
Zmena vymeriavacieho základu pre platenie poistného na sociálne poistenie od 1. októbra 2006	4
Rozhodovanie o tom, že ide o občana s ťažkým zdravotným postihnutím na účely vydania preukazu občana ZŤP	5
Kontrolné lekárske prehliadky po vyhlásení nálezů Ústavného súdu a schválení novely zákona o sociálnom poistení s účinnosťou od 1. 10. 2006	6
Peňažné príspevky pre zdravotne postihnutých	7
Výhody a zľavy pre občana ZŤP	8
Životné minimum	9
Bezplatné právne poradenstvo pre občanov	10

Hľadáme spolupracovníkov z radov členov SHZ alebo ich priateľov a priaznivcov, ktorí by v blízkej budúcnosti mali záujem podieľať sa na príprave a zostavovaní nášho Sociálno - právneho informátora. Píšte na adresu predsedu SHZ, kde Vám poskytneme bližšie informácie.

Rukopisy neprešli jazykovou úpravou

HLAVNÉ ZMENY V SOCIÁLNO M POISTENÍ

OD 1. 8. 2006

Dňa 1. augusta 2006 nadobúda účinnosť novela zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení, publikovaná pod č. 310/2006 Z. z..

Zároveň na stránkach Ústredného portálu verejnej správy nájdete k 1. 8. 2006 aktualizované informácie týkajúce sa sociálneho poistenia, vrátane dôchodkového poistenia (I. pilier) a nemocenského poistenia.

Novelou č. 310/2006 Z. z. **sa menia zároveň** aj tieto zákony:

- zákon č. 462/2003 Z. z. o náhrade príjmu pri dočasnej pracovnej schopnosti zamestnanca
- zákon č. 599/2003 Z. z. o pomoci v hmotnej núdzi
- zákon č. 43/2004 Z. z. o starobnom dôchodkovom sporení
- zákon č. 650/2004 Z. z. o doplnkovom dôchodkovom sporení
- zákon č. 5/2004 Z. z. o službách zamestnanosti.

INVALIDNÉ DŔCHODKY

AKO FUNGOVAL SYSTÉM PRED REFORMOU (DO 31. 12. 2003)?

Pred spustením dôchodkovej reformy mal občan nárok na invalidný dôchodok ak sa stal invalidným a bol zamestnaný po dobu potrebnú pre nárok na tento dôchodok, alebo sa stal invalidným následkom pracovného úrazu, alebo choroby z povolania. Okrem invalidného dôchodku mal občan aj nárok na čiastočný invalidný dôchodok. Doba zamestnania potrebná pre nárok na invalidný dôchodok sa zisťovala z obdobia pred vznikom invalidity a u občanov starších ako 28 rokov z posledných desiatich rokov pred vznikom invalidity.

AKO FUNGOVAL SYSTÉM OD 1. 1. 2004 AŽ DO 31. 7. 2006?

V podmienkach pre vznik nároku na invalidný dôchodok nedošlo k zmene. Vznik nároku na tento dôchodok je naďalej podmienený okrem zdravotného hľadiska, t.j. invalidity, aj splnením podmienky potrebného obdobia poistenia. K zásadnej zmene došlo v definícii invalidity. Táto je založená na takom dlhodobom nepriaznivom zdravotnom stave, v dôsledku ktorého došlo k poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť o viac ako 40 % v porovnaní so zdravou fyzickou osobou. V tejto súvislosti sa vypustila definícia čiastočnej invalidity a čiastočný invalidný dôchodok sa vypustil z vecného rozsahu dôchodkového poistenia! Suma invalidného dôchodku sa určuje percentuálnym podielom poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť v rozsahu 41% - 70%. Miera poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť nad 70 % neovplyvní výšku dôchodku.

AKO SYSTÉM FUNGUJE OD 1. 8. 2006?

Umožňuje zvýšiť mieru poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť o 10 %, ak závažnosť ostatných zdravotných postihnutí ovplyvňuje pokles schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť a to aj v prípadoch, keď zdravotné postihnutie, ktoré je rozhodujúcou príčinou dlhodobého nepriaznivého zdravotného stavu nedosahuje hornú hranicu stanoveného rozpätia. Súčasťou novely zákona je aj nová príloha č.4, ktorá bola prehodnotená, akceptujúc navrhované zmeny v percentuálnom hodnotení miery poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť ako aj súčasnú medicínsku terminológiu. V súvislosti s touto prílohou, kde sa novo ustanovuje percentuálne vyjadrenie miery poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť, sa umožňuje poberateľovi invalidného dôchodku, ktorého invaliditu už Sociálna poisťovňa preskúmala, požiadať o nové preskúmanie podľa tejto prílohy!

Čo sa zmení pre invalidných dôchodcov?

Poberateľom invalidných dôchodkov sa umožňuje požiadať Sociálnu poisťovňu o nové preskúmanie zdravotného stavu, čím môže dôjsť k zvýšeniu invalidného dôchodku. Poistenci, ktorým bol invalidný dôchodok odňatý, môžu požiadať znovu o priznanie invalidného dôchodku, čím môže dôjsť k získaniu nároku na invalidný dôchodok, ak miera poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť podľa novoustanovených pravidiel bude viac ako 40 %.

Čo môžu poberatelia dôchodkov urobiť?

Poberatelia dôchodkov môžu požiadať Sociálnu poisťovňu o nové preskúmanie invalidity. Poistenci, ktorým bol invalidný dôchodok odňatý, môžu Sociálnu poisťovňu požiadať o priznanie invalidného dôchodku.

PERCENTUÁLNA MIERA POKLESU ZÁROBKOVEJ ČINNOSTI

podľa druhu zdravotného postihnutia orgánov a systémov
"Príloha c. 4 k zákonu c. 461/2003 Z. z." - výber

Kapitola II – CHOROBY KRVI A KRVOTVORNÝCH ORGÁNOV

Všeobecné posudkové hľadisko:

Miera poklesu schopnosti zárobkovej činnosti pre chorobu krvi a krvotvorných orgánov a určí podľa závažnosti hematologických zmien, podľa porúch orgánových funkcií, pôsobenia na iné orgány a podľa vplyvu na celkový stav organizmu.

Položka	Druh zdravotného postihnutia	Miera poklesu schopnosti zárobkovej činnosti v %
11.	Vrodené a získané krvácavé stavy s hematologickou etiológiou	
	a) forma so zriedkavým krvácaním, s ľahkým obmedzením výkonnosti organizmu	10 – 20
	b) s častým (niekoľkokrát ročne) typickým krvácaním, prípadne komplikáciami s krvácaním a podstatným obmedzením výkonnosti organizmu	45 – 50
	c) ťažká forma, spontánne krvácania, krvácanie už pri ľahkých úrazoch, s ťažkým postihnutím pohyblivosti a výkonnosti organizmu	60 – 80

CHCETE SA ZAMESTNAŤ ?

Chcete sa zamestnať a nevíete niektoré dôležité informácie o zamestnávaní občanov so zdravotným postihnutím? Pozrite si web-stránku SHZ rubriku „Publikácie a archív“, resp. rubriku „Čo je nové“, kde nájdete publikácie vydané Národnou radou občanov so zdravotným postihnutím:

- **Chcete sa zamestnať?** – Príručka pre občanov so zdravotným postihnutím
- **Chcete zamestnať občana so zdravotným postihnutím?** – Príručka pre zamestnávateľov

ZMENA VYMERIAVACIEHO ZÁKLADU PRE PLATENIE POISTNÉHO NA SOCIÁLNE POISTENIE OD 1. OKTÓBRA 2006

Dňa 30. septembra 2006 bolo v Zbierke zákonov Slovenskej republiky, v číastke 205, uverejnené nariadenie vlády Slovenskej republiky č. 540/2006 Z. z., ktorým sa ustanovuje výška minimálnej mzdy (ďalej len „nariadenie vlády“), ktoré nadobúda účinnosť 1. októbra 2006.

Podľa § 1 nariadenia vlády výška minimálnej mzdy sa ustanovuje na

- a) 43,70 Sk za každú hodinu odpracovanú zamestnancom,
- b) 7 600 Sk za mesiac pre zamestnanca odmeňovaného mesačnou mzdou.

Sumy poistného na jednotlivé druhy sociálneho poistenia sa určujú percentuálnou sadzbou z vymeriavacieho základu dosiahnutého v rozhodujúcom období (ďalej len „vymeriavací základ“). Jednotlivé sumy poistného na sociálne poistenie sa zaokrúhľujú na celé slovenské koruny nahor. Vymeriavací základ je mesačne najmenej vo výške minimálnej mzdy zamestnancov v pracovnom pomere odmeňovaných mesačnou mzdou, ktorá platí k prvému dňu kalendárneho mesiaca, za ktorý sa platí poistné (§ 129 a § 138 ods. 10 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov).

Zamestnanec, povinne nemocensky poistená a povinne dôchodkovo poistená samostatne zárobkovo činná osoba, dobrovoľne nemocensky poistená osoba, dobrovoľne dôchodkovo poistená osoba a dobrovoľne poistená osoba v nezamestnanosti, ktorých vymeriavací základ mesačne najmenej do 30. septembra 2006 bol 6 900 Sk, sú povinní platiť poistné na jednotlivé druhy sociálneho poistenia v sumách určených percentuálnou sadzbou z **vymeriavacieho základu 7 600 Sk**, a to prvý krát za kalendárny mesiac október 2006 nasledovne:

Zamestnanec:

- na nemocenské poistenie 1,4 % v sume 107 Sk mesačne,
- na starobné poistenie 4 % v sume 304 Sk mesačne,
- na invalidné poistenie 3 % v sume 228 Sk mesačne,
- na poistenie v nezamestnanosti 1 % v sume 76 Sk mesačne,
- t. j. poistné v celkovej sume 715 Sk mesačne.

Zamestnávateľ:

- na nemocenské poistenie 1,4 % v sume 107 Sk,
- na starobné poistenie 14 % v sume 1 064 Sk,
- na invalidné poistenie 3 % v sume 228 Sk,
- na poistenie v nezamestnanosti 1 % v sume 76 Sk,
- na garančné poistenie 0,25 % v sume 19 Sk,
- na úrazové poistenie 0,8 % v sume 61 Sk,

- do rezervného fondu solidarity 4,75 % v sume 361 Sk,
t. j. poisťné v celkovej sume 1 916 Sk.

Povinne nemocensky poistená a povinne dôchodkovo poistená samostatne zárobkovo činná osoba:

- na nemocenské poistenie 4,4 % v sume 335 Sk mesačne,
- na starobné poistenie 18 % v sume 1 368 Sk mesačne,
- na invalidné poistenie 6 % v sume 456 Sk mesačne,
- do rezervného fondu solidarity 4,75 % v sume 361 Sk mesačne,
t. j. poisťné v celkovej sume 2 520 Sk mesačne.

Dobrovoľne nemocensky poistená osoba:

- na nemocenské poistenie 4,4 % v sume 335 Sk mesačne.

Dobrovoľne dôchodkovo poistená osoba:

- na starobné poistenie 18 % v sume 1 368 Sk mesačne,
- na invalidné poistenie 6 % v sume 456 Sk mesačne,
- do rezervného fondu solidarity 4,75 % v sume 361 Sk mesačne,
t. j. poisťné v celkovej sume 2 185 Sk mesačne.

Dobrovoľne poistená osoba v nezamestnanosti:

na poistenie v nezamestnanosti 2 % v sume 152 Sk mesačne.

ROZHODOVANIE O TOM, ŽE IDE O OBČANA S ŤAŽKÝM ZDRAVOTNÝM POSTIHNUTÍM NA ÚČELY VYDANIA PREUKAZU OBČANA ZŤP

Posudkový lekár stanoví mieru funkčnej poruchy. Ak je 50% a viac, vydá sa rozhodnutie o miere funkčnej poruchy a o tom, že sa občan považuje za ťažko zdravotne postihnutého na účely vydania preukazu ZŤP. V prípade, že je občan s ťažkým zdravotným postihnutím odkázaný na sprievodcu, vydá sa mu preukaz označený červenou čiarou.

Výhody držiteľa preukazu občana s ťažkým zdravotným postihnutím

Informácie pre držiteľov preukazu ZŤP

- cestovanie MHD je bezplatné, preukazujete sa platným ZŤP preukazom a obč. preukazom,
- pri cestách prostriedkami SAD prípadne ŽSR sa informujte o možnej zľave pri kúpe cestovného lístka,
- občania, ktorí majú v posudku v oblasti mobility uvedené, že sú odkázaní na individuálnu prepravu OMV, si môžu na základe platného ZŤP preukazu vybaviť označenie do osobného motorového vozidla – (na krajských úradoch podľa trvalého bydliska príslušného kraja),
- občania s telesným postihnutím si môžu na základe platného ZŤP preukazu vybaviť vyznačené parkovacie miesto pred domom – na príslušnom miestnom úrade (podľa trvalého bydliska),
- na zľavy pri platení poplatku v lekárni a v zdravotníckych zariadeniach sa informujte priamo na mieste, nakoľko legislatívne spadá tento sektor pod Ministerstvo zdravotníctva SR a vzhľadom ku zmenám zákona Vás nechceme dezinformovať,
- informujte sa na zľavy prípadne oslobodenie od koncesionárskych poplatkov za rozhlas a TV (na pošte),
- ak ste držiteľom preukazu ZŤP, treba sledovať na rôznych kultúrnych, športových, spoločenských a verejných podujatiach, prípadne pri využívaní platených služieb a pod.
- možnosť zliav a zvýhodnení poskytovaných občanom ZŤP (platenie daní, nákupy....)

Informácie pre držiteľov preukazu ZŤP s potrebou sprievodcu

- cestovanie MHD je bezplatné pre držiteľa preukazu občana s ťažkým zdravotným postihnutím s potrebou sprievodcu a taktiež pre občana, ktorý ho sprevádza, preukazujete sa platným preukazom ZŤP s potrebou sprievodcu a občianskym preukazom,
- pri cestách prostriedkami SAD prípadne ŽSR sa informujte o možnej zľave, pre držiteľa preukazu občana s ťažkým zdravotným postihnutím s potrebou sprievodcu a taktiež pre občana, ktorý ho sprevádza, pri kúpe cestovného lístka,
- občania, ktorí majú v posudku v oblasti mobility uvedené, že sú odkázaní na individuálnu prepravu OMV, si môžu na základe platného ZŤP preukazu vybaviť označenie do osobného motorového vozidla – (na krajských úradoch podľa trvalého bydliska príslušného kraja)
- občania s telesným postihnutím, si môžu na základe platného ZŤP preukazu vybaviť vyznačené parkovacie miesto pred domom – na príslušnom miestnom úrade (podľa trvalého bydliska),
- na zľavy pri platení poplatku v lekárni a v zdravotníckych zariadeniach sa informujte priamo na mieste, nakoľko legislatívne spadá tento sektor pod Ministerstvo zdravotníctva SR a vzhľadom ku zmenám zákona Vás nechceme dezinformovať,
- informujte sa na zľavy prípadne oslobodenie od koncesionárskych poplatkov za rozhlas a TV (na pošte),
- ak ste držiteľom platného preukazu ZŤP s potrebou sprievodcu je možné vybaviť si zľavnenú telefónnu linku, informácie Vám poskytnú pracovníci Slovak Telecom na príslušnom predajnom mieste,

- ak ste držiteľom preukazu ZŤP/S, treba sledovať na rôznych kultúrnych, športových, spoločenských a verejných podujatiach, prípadne pri využívaní platených služieb, pri nákupoch a podobne možnosť zliav a zvýhodnení poskytovaných občanom ZŤP/S
- preukazy občana s ťažkým zdravotným postihnutím vydávajú príslušné pracoviská oddelení posudkových činností na úradoch práce, sociálnych vecí a rodiny.

V súvislosti s vybavovaním preukazu občana s ŤZP je potrebné podanie žiadosti, identifikačný preukaz (OP, VP, Pas), aktuálna fotografia, zdravotná dokumentácia.

Odvolicie orgány:

- odvolacím orgánom je podľa vecnej a miestnej príslušnosti štátneho orgánu:

Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny
odbor posudkových činností
Župné námestie č. 5-6, Bratislava 812 67,

Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny
pracovisko Banská Bystrica
referát posudkových činností
Zvolenská 27, 974 05 Banská Bystrica

Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny
pracovisko Žilina
referát posudkových činností
Hurbanova 16, 010 01 Žilina

Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny
pracovisko Košice
referát posudkových činností
Zádielska 2, 043 32 Košice

Postupy podávania odvolania

Odvolicie proti **posudkom** vydávaným v zmysle zákona č.195/1998 Z.z. o sociálnej pomoci v znení neskorších predpisov a zákona č.600/2003 o prídavku na dieťa a o zmene a doplnení zákona č.461/2003 Z.z o sociálnom poistení zákon č. 71/1967 Zb. o správnom konaní nie je možné. Umožňuje sa len odvolanie proti rozhodnutiu.

Odvolicie podáva občan - účastník konania, proti **rozhodnutiu** vydaného na podklade posudku oddelenia posudkových činností, **do 15 dní** odo dňa jeho doručenia a prostredníctvom prvostupňového orgánu – konkrétneho úradu práce, sociálnych vecí a rodiny, ktoré vydalo predmetné rozhodnutie.

V odvolaní sa uvádza dôvod odvolania a označenie rozhodnutia proti ktorému odvolanie smeruje (číslo, zo dňa ...), je vždy podpísané a ak občan nevyužije možnosť podania odvolania proti rozhodnutiu v zákonom stanovenej (15-dňovej) lehote a s jeho obsahom alebo niektorou časťou konania nesúhlasí, môže podať podnet na preskúmanie konania na príslušnom okresnom súde.

Odvolicie konanie posudzovaného uchádzača o zamestnanie alebo samostatne zárobkovo činné osoby, ktorá nesúhlasí s vydaným posudkom zdravotnej spôsobilosti, ktorý vypracoval posudkový lekár úradu v zmysle § 19 ods. 7 zákona o službách zamestnanosti a ktorého kópiu obdržal, môže **do 5** pracovných dní odo dňa prevzatia posudku požiadať úrad – oddelenie posudkových činností o **preverenie** vydaného posudku odborným konzíliom posudkových lekárov v zmysle § 19 ods. 10 zákona o službách zamestnanosti.

KONTROLNÉ LEKÁRSKE PREHLIADKY PO VYHLÁSENÍ NÁLEZU ÚSTAVNÉHO SÚDU A SCHVÁLENÍ NOVELY ZÁKONA O SOCIÁLNOM POISTENÍ S ÚČINNOSŤOU OD 1. 10. 2006

Ústavný súd Slovenskej republiky nálezom zo dňa 7. júna 2006 rozhodol, že právna úprava preskúmania trvania invalidity založenej na percentuálnom poklese schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť poistencov, ktorým bol priznaný invalidný dôchodok alebo čiastočný invalidný dôchodok pred 1. januárom 2004, nie je v súlade s Ústavou Slovenskej republiky.

Na základe uvedenej skutočnosti bola dňa 7. septembra 2006 schválená novela zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov (ďalej len novela zákona o sociálnom poistení) s účinnosťou od 1. októbra 2006.

V praxi to bude znamenať, že poistenci, ktorým bolo preskúmané trvanie invalidity podľa nových kritérií s určením percentuálneho poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť, budú v súlade s § 263a novely zákona o sociálnom poistení opätovne posúdení podľa právnych predpisov účinných do 31. decembra 2003.

V súlade s novelou zákona o sociálnom poistení preskúmanie zdravotného stavu bude vykonávať Sociálna poisťovňa z vlastného podnetu, to znamená, že žiadosť o preskúmanie trvania invalidity podľa právnych predpisov účinných do 31. decembra 2003 si občan nemusí podať.

Tomuto opätovnému posúdeniu nebudú podliehať poistenci, u ktorých posudková komisia sociálneho zabezpečenia pred 1. januárom 2004 vyslovila záver, že ich zdravotný stav je trvalý (kontrolná lekárska prehliadka určená ako nepotrebná). Týmto poistencom sa obnoví výplata invalidného dôchodku, ktorý predtým poberali, bez preskúmania zdravotného stavu.

Ako prvé sa budú vykonávať prípady, ktoré mali za následok zánik nároku na invalidný dôchodok alebo zníženie sumy invalidného dôchodku podľa novej právnej úpravy.

Uvedené kontrolné lekárske prehliadky sa budú vykonávať vždy v prítomnosti poistenca, podľa odborných lekárskeho nálezov už dokumentovaných v posudkovej spisovej dokumentácii, ktoré boli podkladom na posúdenie zdravotného stavu pri prvej kontrolnej lekárskej prehliadke vykonanej po 1. januári 2004.

Prípady, ak invalidita bola preskúmaná pri kontrolnej lekárskej prehliadke podľa § 263 ods. 2 zákona o sociálnom poistení v znení zákona č. 186/2004 Z. z. a z dôvodu uverejnenia nálezu Ústavného súdu Slovenskej republiky v Zbierke zákonov Slovenskej republiky dňa 19. júla 2006 Sociálna poisťovňa účastníkom konania doteraz nevydala rozhodnutie, pobočky Sociálnej poisťovne opätovne posúdia zdravotný stav v súlade s novelou zákona o sociálnom poistení, s účinnosťou od 1. októbra 2006.

PEŇAŽNÉ PRÍSPEVKY PRE ZDRAVOTNE POSTIHNUTÝCH

Kompenzácia je určená na prekonanie alebo na zmiernenie sociálnych dôsledkov ťažkého zdravotného postihnutia. Poskytovanie peňažných príspevkov je jednou z jej foriem.

Peňažné príspevky pre zdravotne postihnutých občanov upravuje zákon č. 195/1998 Z. z. o **sociálnej pomoci** v platnom znení (ďalej len "zákon").

Formy peňažnej kompenzácie **zniženej pohybovej schopnosti** alebo **orientačnej schopnosti** sú peňažné príspevky na

- zaobstaranie pomôcky,
- opravu pomôcky,
- kúpu osobného motorového vozidla,
- prepravu,
- osobnú asistenciu,
- úpravu bytu, rodinného domu alebo garáže a
- peňažný príspevok za opatrovanie.

Formy peňažnej kompenzácie **narušenej schopnosti dorozumievania** sú peňažné príspevky na

- zaobstaranie pomôcky,
- opravu pomôcky,
- osobnú asistenciu,
- peňažný príspevok za opatrovanie.

Formy kompenzácie **obmedzenej schopnosti** alebo **straty schopnosti** vykonávať **nevyhnutné životné úkony** alebo nevyhnutné **práce v domácnosti**, alebo činnosti uvedené v prílohe č. 5 zákona (napr. vstávanie, líhanie, osobná hygiena, pranie žehlenie a pod.) sú peňažné príspevky na

- zaobstaranie pomôcky,
- opravu pomôcky,
- osobnú asistenciu,
- peňažný príspevok za opatrovanie.

Občania sa v dôsledku ťažkého zdravotného postihnutia **kompenzujú** aj **zvýšené výdavky** na diétne stravovanie, výdavky súvisiace

- s hygienou alebo s opotrebovaním šatstva, bielizne, obuvi a bytového zariadenia,
- so zabezpečením prevádzky osobného motorového vozidla,
- so starostlivosťou o psa so špeciálnym výcvikom.

Formy kompenzácie zvýšených výdavkov sú **peňažné príspevky** na zvýšené výdavky.

Podrobnosti o jednotlivých peňažných príspevkoch nájdete v Sociálno – právnom informátore č. 8/2004 v rubrike „Kompenzácia pre ťažko zdravotne postihnutých“.

VÝHODY A ZĽAVY PRE OBČANA ZŤP

Zdravotné postihnutie jednotlivca by spoločnosť mala kompenzovať určitým balíkom výhod a zľav.

Podľa zákona č. 577/2004 Z. z. o rozsahu zdravotnej starostlivosti uhrádzanej na základe verejného zdravotného poistenia a o úhradách za služby súvisiace s poskytovaním zdravotnej starostlivosti,

- je od úhrady za **štatistické spracúvanie lekárskeho poukazu** súvisiace s vydaním **zdravotníckych pomôcok** predpísaných na jednom lekárskom poukaze **oslobodený** poistenec, ktorý je držiteľom preukazu občana s ťažkým zdravotným postihnutím, ak pri výdaji zdravotníckej pomôcky preukáže, že má Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny priznaný peňažný príspevok na kompenzáciu zvýšených výdavkov na zaobstaranie pomôcky,
- je od úhrady za **dopravu** je oslobodený poistenec s ťažkým zdravotným postihnutím, ktorý je odkázaný na individuálnu prepravu osobným motorovým vozidlom (§ 38).

Sadzba poistného na zdravotné poistenie je, v zmysle § 12 zákona č. 580/2004 Z. z. o **zdravotnom poistení** v platnom znení,

- pre **zamestnanca** so zdravotným postihnutím - **2 %** z vymeriavacieho základu,
- pre samostatne zárobkovo činnú osobu (ďalej len "**SZČO**") so zdravotným postihnutím - **7 %** z vymeriavacieho základu,
- pre **zamestnávateľa**, ktorý zamestnáva osoby so zdravotným postihnutím - **5 %** z vymeriavacieho základu,
- pre **dobrovoľne nezamestnanú osobu**, ak ide o osobu so zdravotným postihnutím - **7 %** z vymeriavacieho základu.

V zmysle zákona č. 582/2004 Z. z. o **miestnych daniach a miestnom poplatku za komunálne odpady a drobné stavebné odpady**, môže správca dane (obec) ustanoviť zníženie dane alebo oslobodiť od dane zo stavieb alebo od dane z bytov

- **stavby na bývanie a byty** vo vlastníctve občanov občana s ťažkým zdravotným postihnutím, alebo držiteľov preukazu občana s ťažkým zdravotným postihnutím, alebo držiteľov preukazu občana s ťažkým zdravotným postihnutím s potrebou sprievodcu,
- **garáže a nebytové priestory** v bytových domoch slúžiace ako garáž vo vlastníctve občanov s ťažkým zdravotným postihnutím, alebo držiteľov preukazu občana s ťažkým zdravotným postihnutím, alebo držiteľov preukazu občana s ťažkým zdravotným postihnutím s potrebou sprievodcu, ktoré slúžia pre motorové vozidlo používané na ich dopravu (§ 17).

Podľa zákona č. 145/1995 Z. z. o **správnych poplatkoch** v platnom znení, je od poplatku za vydanie preukazu ako náhrady za stratený, zničený alebo poškodený preukaz (osvedčenie) opakovane v priebehu dvoch po sebe nasledujúcich rokov, ktorý je ináč spoplatňovaný sumou 500,- Sk, **oslobodené predĺženie platnosti** preukazu osobitného **označenia vozidla** pre ťažko zdravotne alebo ťažko pohybovo postihnutú osobu odkázanú na individuálnu prepravu.

Tiež je pre občana s ťažkým zdravotným postihnutím a držiteľa preukazu občana s ťažkým zdravotným postihnutím, **oslobodené** od poplatku za vydanie rozhodnutia na **vývoz alebo dovoz psa so špeciálnym výcvikom**, ktoré je ináč spoplatňované sumou 300,- Sk.

Od poplatku za **vydanie stavebného povolenia** na zmeny stavieb na bývanie sú oslobodení občania s ťažkým zdravotným postihnutím, držiteľia preukazu ZŤP alebo ZŤP-S a preukazu občana s ťažkým zdravotným postihnutím.

Cestovanie ŽSR

Ťažko zdravotne postihnutí občania majú okrem nároku na **zľavu** aj nárok na **bezplatnú prepravu sprievodcu, invalidného vozíka a detského kočíka**. Nákladku a vykládku invalidného vozíka a detského kočíka si musí držiteľ preukazu alebo jeho sprievodca **zabezpečiť sám**.

Cestovanie autobusom

Zdravotne postihnutí občania pri cestovaní autobusom majú **62,5 % zľavu**, pričom sprievodca a vodiaci pes neplatia.

MHD

Na všetkých linkách MHD v niektorých mestách (napr. Bratislava, Košice) sa **bezplatne** prepravujú držiteľia preukazu občana s ťažkým zdravotným postihnutím vrátane invalidného vozíka, sprievodcu alebo vodiaceho psa (ZŤP, ZŤP-S).

Podľa zákona č. 580/2004 Z. z. o **zdravotnom poistení**, sadzba poistného pre **SZČO**, ktorá je osobou so zdravotným postihnutím, je vo výške **7 % z vymeriavacieho základu** (§ 12).

ŽIVOTNÉ MINIMUM

Zákon o životnom minime ustanovuje životné minimum ako spoločensky uznanú minimálnu hranicu príjmov fyzickej osoby, pod ktorou nastáva stav jej hmotnej núdze.

K 1. júlu 2006 boli ustanovené sumy životného minima Opatrením Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny SR č. 415/2006 Z. z.

K 1. júlu 2005 boli ustanovené sumy životného minima Opatrením Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny SR č. 262/2005 Z. z.

K 1. júlu 2004 boli ustanovené sumy životného minima Opatrením Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny SR č. 372/2004 Z. z.

Sumy životného minima

Za životné minimum fyzickej osoby alebo fyzických osôb, ktorých príjmy sa posudzujú sa považuje suma alebo úhrn súm:

- **4 980 Sk** mesačne, ak ide o jednu plnoletú fyzickú osobu,
- **3 480 Sk** mesačne, ak ide o ďalšiu spoločne posudzovanú plnoletú fyzickú osobu,
- **2 270 Sk** mesačne, ak ide o nezaopatrené dieťa alebo zaopatrené neplnoleté dieťa.

Tieto sumy, platné od 1. 7. 2006 sa, podľa § 5 zákona, **upravujú vždy k 1. júlu** bežného kalendárneho roka.

Praktická rada: uvedené sumy životného minima sú teda účinné v čase od 1. 7. 2006 do 30. 6. 2007.

Upravené sumy životného minima **ustanovuje každoročne opatrenie, ktoré vydáva Ministerstvo** práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky a vyhlási jeho úplné znenie uverejnením v Zbierke zákonov Slovenskej republiky.

Započítavanie príjmov

Na zistenie príjmu fyzickej osoby na účely určenia súm životného minima sa **započítavajú:**

- **u posudzovanej osoby** jej príjem a príjem jej manžela,
- u rodičov s nezaopatreným dieťaťom príjmy týchto rodičov a príjem nezaopatreného dieťaťa žijúceho s nimi v domácnosti,
- **u rodičov**, ktorí sú sami nezaopatrené deti, ich príjmy a príjmy, ktoré na ne poberá iná fyzická osoba,
- **u nezaopatreného dieťaťa** jeho príjem a príjem jeho rodičov, ak s ním žijú v domácnosti; ak toto dieťa žije v domácnosti len s jedným rodičom, s inou fyzickou osobou alebo samostatne, príjem dieťaťa, príjem rodiča a príjem, ktorý na dieťa poberá iná fyzická osoba,
- **u zaopatreného neplnoletého dieťaťa** jeho príjem.

Za príjem sa na účely určenia súm životného minima, podľa § 4 zákona, **považujú:**

- príjmy fyzických osôb, ktoré sú predmetom dane z príjmu podľa osobitného predpisu po odpočítaní poistného na povinné zdravotné poistenie, poistného na nemocenské poistenie, poistného na starobné poistenie, poistného na invalidné poistenie a poistného na poistenie v nezamestnanosti, preddavku na daň alebo dane z príjmov fyzických osôb, ďalších výdavkov vynaložených na dosiahnutie, zabezpečenie a udržanie príjmov fyzických osôb,
- príjmy oslobodené od dane z príjmov fyzických osôb okrem prijatých náhrad škôd, náhrad nemajetkovej ujmy, plnenia z poistenia majetku a plnenia z poistenia zodpovednosti za škodu okrem platieb prijatých ako náhrada za stratu zdaniteľného príjmu,
- sumy vreckového pri zahraničných pracovných cestách do výšky 40 % nároku na stravné,
- náhrady niektorých výdavkov zamestnancov,
- ďalšie príjmy fyzických osôb podľa osobitných predpisov po odpočítaní dane z prevodu a prechodu nehnuteľností.

Za príjem na účely určenia súm životného minima **sa nepovažujú:**

- jednorazové štátne sociálne dávky,
- peňažné príspevky občanov s ťažkým zdravotným postihnutím na kompenzáciu sociálnych dôsledkov ich ťažkého zdravotného postihnutia okrem príspevku za opatrovanie,
- zvýšenie dôchodku pre bezvládnosť,
- jednorazová dávka v hmotnej núdzi,
- štipendiá,
- jednorazový príspevok podľa zákona č. 410/2004 Z. z. o vyplatení jednorazového príspevku poberateľovi dôchodku v roku 2004,
- príspevok na stravu podľa zákona č. 305/2005 Z. z. o sociálnoprávnej ochrane detí a o sociálnej kuratele,
- resocializačný príspevok podľa zákona č. 305/2005 Z. z. o sociálnoprávnej ochrane detí a o sociálnej kuratele.

BEZPLATNÉ PRÁVNE PORADENSTVO PRE OBČANOV

Ministerstvo spravodlivosti SR zriadilo inštitút Bezplatnej právnej pomoci (BPP), ktorý poskytuje bezplatné právne poradenstvo nasledovne:

mesto	Adresa	telefón	deň	hodiny
TRNAVA	Krajský súd	033/ 55 11 057	streda	10.00 - 16.00
	Vajanského 2			
NITRA	Okresný súd	037/6525 221	pondelok	15.00 - 18.00
	Štúrova 9		streda	15.00 - 18.00
TRENČÍN	Krajský súd	032/ 65 72 811	streda	10.00 - 16.00
	Nám sv. Anny 28			
ŽILINA	Krajský súd	041/ 56 26 325	streda	12.00 - 18.00
	Oroloská 3			
BANSKÁ BYSTRICA	Krajský súd	048/ 412 53 26	streda	13.00 - 18.00
	Skuteckého 7			
PREŠOV	Okresný súd	051/ 77 227 74	streda	11.00 - 17.00
	Grešova 3			
KOŠICE	Krajská prokuratúra Mojmírova 5	055/ 622 76 01	utorok	7.00 - 14.00
			štvrtok	9.00 - 16.00
BRATISLAVA	Ministerstvo spravodlivosti SR Župné námestie 13	02/ 59 353 285	pondelok	8.00 - 12.00
			utorok	8.00 - 12.00
			streda	8:00 - 13:00 -14.00 - 18.00
			štvrtok	14.00 - 18.00

Bezplatná právna pomoc bola vytvorená na pomoc sociálne slabším občanom.

Právna rada sa týka prípadov občianskoprávných, rodinných a pracovných.

Bezplatná právna pomoc sa netýka prípadov z oblasti: - obchodného práva
- trestného práva

V trestnoprávných veciach má občan právo na obhajobu ex-offo, teda pridelenú súdom.